

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

FACTSHEET

Het Gemeentelijk Versnellingsarrangement (GVA)

In 2015 was de totale asielinstroom in Nederland 59.100 asielzoekers. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 2014. Door de hoge instroom van asielzoekers en door de beperkte uitstroom van vergunninghouders naar reguliere huisvesting in Nederland staat de beschikbare opvangcapaciteit van het COA onder druk. Ook al is de instroom in de loop van 2016 door verschillende factoren weer afgenomen, deze is in vergelijking met afgelopen jaren nog steeds hoog en er zijn nog steeds additionele opvangplekken nodig. Daarbij komt dat er medio 2016 nog zo'n 16.000 vergunninghouders in de opvang verblijven. Zij houden plekken bezet die nodig zijn voor de instroom van asielzoekers.

Gezamenlijke extra inspanningen op dit vlak in de laatste maanden van 2015 en begin 2016 laten een verbeterde uitstroom naar gemeenten zien. In december 2015 is een recordaantal van ruim 3.900 vergunninghouders naar gemeenten uitgestroomd. Desondanks bleef er een achterstand in de huisvestingstaakstelling bestaan. Met een gezamenlijke taakstelling van 28.300 voor de tweede helft van 2016 zullen gemeenten in die periode maandelijks zelfs 4.700 vergunninghouders moeten huisvesten.

Door de druk op de sociale woningmarkt is het voor veel gemeenten, samen met de woningcorporaties, een lastige opgave om op korte termijn reguliere huisvesting voor deze vergunninghouders beschikbaar te stellen. Om deze periode te overbruggen, is er in het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom (27 november 2015) het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA) opgenomen. Deze GVA-regeling (Staatscourant nr. 48827 van 24 december 2015) vervangt per 1 januari 2016 de eerdere GZZA-regeling (Staatscourant nr. 30417 van 15 september 2015). Na een evaluatie van de werking van genoemde regeling is deze met ingang van 1 augustus 2016 en – voor wat betreft de financiële toelage die per week per vergunninghouder aan de gemeente wordt verstrekt – zelfs met terugwerkende kracht tot 1 januari 2016 nogmaals aangepast. (Staatscourant nr. 37784, 15 juli 2016)

In deze factsheet wordt de strekking van het gemeentelijk versnellingsarrangement geschetst. De factsheet is tot stand gekomen in een samenwerking tussen de VNG, het COA, het Ministerie van VenJ en het Platform Opnieuw Thuis.

Juli
2016

Wat is het gemeentelijk versnellingsarrangement?

Doel van het GVA is dat wanneer een gemeente onvoldoende reguliere woningen voor de aan hen gekoppelde vergunninghouders heeft, de gemeente voor deze groep alvast kan kiezen om tijdelijke huisvesting te verzorgen, in afwachting van hun reguliere huisvesting in de gemeente. De vergunninghouder is daarmee al in de gemeente gehuisvest en kan gaan deelnemen aan de samenleving. Bijkomend effect is dat er door middel van het GVA weer doorstroming ontstaat en er dus capaciteit vrij komt op de COA opvanglocaties en er minder behoefte is aan extra AZC's of noodopvang in de gemeenten.

Verschil tussen GVA en reguliere huisvesting

Bij een gemeentelijk versnellingsarrangement gaat het dus niet om de reguliere huisvestingsprocedure, maar om tijdelijke huisvesting. Als een gemeente beschikt over voldoende woonruimte die geschikt is voor reguliere huisvesting, dan is het de bedoeling dat de gemeente de vergunninghouder regulier huisvest en geen gebruik maakt van het GVA. Dit betekent als principe dat de vergunninghouder die door middel van het GVA tijdelijk is gehuisvest, doorstroomt naar reguliere huisvesting zodra een gemeente weer beschikt over woonruimte die geschikt is voor reguliere huisvesting. Uit het besluit volgt niet dat de gemeente de GVA geplaatste vergunninghouders ook als eerste in aanmerking moet laten komen voor uitplaatsing op het moment dat reguliere huisvesting voor vergunninghouders in de gemeente beschikbaar komt. Een dergelijk "first in, first out" principe is juridisch gezien weliswaar het minst kwetsbaar en kan ontevredenheid onder betrokken vergunninghouders voorkomen, maar er kunnen ook redenen zijn om mensen niet meteen weer te laten verhuizen. De vergunninghouder die door middel van het GVA in een gemeente is geplaatst telt mee voor de huisvestingstaakstelling van de gemeente (in tegenstelling tot de voormalige GZZA-regeling).

Duur verblijf GVA

In principe verblijft de vergunninghouder door middel van het GVA in de tijdelijke huisvesting tot het moment dat de gemeente in kwestie reguliere huisvesting heeft gevonden. Aan deze periode is een maximum van 24 maanden verbonden. Indien de gemeente na 24 maanden (gerekend vanaf de datum van asielvergunningverlening) nog geen definitieve huisvesting heeft gevonden, stopt het COA de tegemoetkoming voor de gemeente en ook de verstrekkingen aan de vergunninghouder. De gemeente neemt de vergunninghouder definitief over. Er is dus geen sprake van herinstroom op de COA-locaties. De tegemoetkoming aan de gemeente en de verstrekkingen aan de vergunninghouder worden eveneens beëindigd wanneer de vergunninghouder zelfstandig andere huisvesting vindt, of met onbekende bestemming de GVA verlaat.

Doelgroep

Het gaat om vergunninghouders (gezinnen en alleenstaanden), waarvoor het huisvestingstraject is opgestart. Dat wil zeggen dat het vergunninghoudergesprek is gevoerd, de vergunninghouder is gekoppeld aan een gemeente en in principe de eerste inschrijving in de Basis Registratie Persoonsgegevens (BRP) heeft plaatsgevonden.

Het aanbod geldt niet voor minderjarige alleenstaande vergunninghouders (AMV'ers) en ook niet voor vergunninghouders met een hoger dan gemiddeld gezondheidsrisico. Tijdelijke opvang in een gemeente betekent voor deze laatste groep namelijk een extra verhuisbeweging en elke verhuisbeweging brengt risico met zich mee.

Het COA selecteert vergunninghouders op basis van bovenstaande criteria. Wanneer een vergunninghouder volgens het COA geschikt is om geplaatst te worden op basis van een GVA, kan de vergunninghouder deze tijdelijke huisvesting niet weigeren.

Woonruimten voor tijdelijke huisvesting

Tijdelijke huisvesting in het kader van het GVA betekent dat de huisvesting niet bestemd of geschikt is voor permanente bewoning, maar alleen voor tijdelijke huisvesting. Er zit dan ook geen woonbestemming op. Een tijdelijke GVA woonruimte kan van alles zijn, bijvoorbeeld:

- vakantiewoningen,
- alle vormen van logies (zoals hotels, pensions, bed & breakfast en Airbnb), stacaravans en overige woongelegenheden met recreatieve bestemming,
- leegstaand vastgoed (bijvoorbeeld kantoren en winkels) zonder woonbestemming,
- leegstaande kazernes, kloosters, lofts etc.

- Leegstaand zorgvastgoed (zijnde een gebouw dat bestemd is voor bewoning door personen als bedoeld in artikel 57, onderdelen b, c en d van het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 en dat leegstaat als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Leegstandwet)

Deze opsomming is niet limitatief. Gemeenten bepalen of huisvesting voor GVA geschikt is. Panden waar al een woonbestemming op zit, mogen in ieder geval niet gebruikt worden voor het GVA. Denk daarbij aan:

- reguliere koopwoningen en (sociale) huurwoningen,
- woningen die zullen worden gesloopt of gerenoveerd,
- woonboten,
- woonwagens op een daarvoor aangemerkte standplaats (niet zijnde aangemerkt voor recreatief gebruik),
- de huisvestingsvoorziening waarvoor subsidie kan worden gegeven op grond van de Tijdelijke regeling stimulering huisvesting vergunninghouders (Staatscourant 2015, 45925),
- studentenwoningen en onderdak in het kader van het ZZA (zelfzorg arrangement).

De minimale eisen die worden gesteld aan huisvesting zijn neergelegd in wetgeving. Hieraan zullen gemeenten moeten voldoen zodra zij een of meerdere vergunninghouders tijdelijk willen huisvesten in bijvoorbeeld leegstaand maatschappelijk vastgoed zoals een basisschool. Kort gezegd komt het er op neer dat het pand dat beschikbaar wordt gesteld voor tijdelijke opvang moet voldoen aan het Bouwbesluit; logiesfunctie (denk dan aan ventilatie, sanitaire ruimte, gas, water, licht, etc.). De gemeente is via bouw- en woningtoezicht verantwoordelijk voor toetsing en handhaving hiervan. Het platform Opnieuw Thuis heeft een handreiking geschreven waarin een aantal eisen zijn opgenomen met betrekking tot de huisvesting van vergunninghouders ('Woonunits: heel normaal').

De procedure

Een vergunninghouder die tijdelijk via het GVA wordt gehuisvest is gekoppeld aan de gemeente en telt mee voor de taakstelling. Gemeenten kunnen zelf op zoek gaan naar woonruimten en melden het beschikbare GVA-aanbod aan bij het COA via uitstroomondersteuning@coa.nl. Bij de aanmelding van het GVA-aanbod, geeft de gemeente ook de namen, telefoonnummers en adresgegevens door van de huisarts en tandarts die de zorg voor de vergunninghouders op zich neemt. Het COA wijst de woonruimte vervolgens toe aan een vergunninghouder. De gemeente is verantwoordelijk voor de huur, en zorgt ervoor dat de inrichting, beheer en onderhoud van de woonruimte in orde is. De gemeente ontvangt voor deze woonkosten een tegemoetkoming van € 75,- per week per volwassen persoon en € 37,50 per week per minderjarig kind. Deze verhoging van de financiële toelage voor gemeenten treedt met terugwerkende kracht in werking met ingang van 1 januari 2016.

Het is dus de bedoeling dat de vergunninghouder die tijdelijk is gehuisvest door middel van het GVA definitief wordt geplaatst zodra reguliere huisvesting vrijkomt in de gemeente. De gemeente kan voor de vrijgekomen GVA plek vervolgens het COA benaderen om er een nieuwe vergunninghouder te plaatsen. COA zal zich inspannen om daarin gedurende de exploitatieperiode van de GVA te voorzien.

Het is belangrijk om tijdig aan te geven dat er een GVA gestart wordt en afspraken te maken met het COA over de start en de komst van de bewoners. Verwachtingmanagement bij de toekomstig bewoners van de GVA is cruciaal voor een goede start en verblijf in GVA.

GVA als regionale overlooptoefening

Een gemeente kan via het GVA meer vergunninghouders huisvesten dan op dat moment gekoppeld zijn aan de gemeente. Dit is wenselijk. Om dit mogelijk te maken, zoekt het COA naar geschikte vergunninghouders die aan andere gemeenten gekoppeld zijn, bij voorkeur in omliggende gemeenten of in de regio. Tussen de gemeenten onderling moeten vervolgens duidelijke afspraken gemaakt worden over de reguliere huisvesting van de via het GVA geplaatste vergunninghouder binnen de termijn van maximaal 24 maanden. Het is dan wenselijk om daarover contact te hebben met de COA-regievoerder. Gegeven is dat de vergunninghouder maar een keer mee kan tellen voor de taakstelling en dat de kosten voor maatschappelijke begeleiding ook maar een keer uitgekeerd worden. De afspraken voor een regionale GVA voorziening kunnen gemeenten onderling vastleggen in een bestuursovereenkomst.

Duur van de regeling

De huidige GVA-regeling is voor één jaar opengesteld vanaf 1 januari 2016. Dit betekent dat een vergunninghouder nog op 31 december 2016 tijdelijk mag worden gehuisvest door middel van het GVA en dat voor maximaal 2 jaar. VenJ zal eind van het jaar evalueren of er reden is om de periode van openstelling te verlengen. De regeling zal worden ingetrokken op het moment dat de gereserveerde gelden ten behoeve van de huisvesting op grond van het Gemeentelijk Versnellingsarrangement zijn uitgeput. Het moment waarop de gereserveerde gelden ten behoeve van de huisvesting op grond van dit besluit zijn uitgeput wordt tijdig bekend gemaakt. Een eventuele voortijdige beëindiging van de regeling zal geen gevolgen hebben voor de reeds tijdelijk gehuisveste vergunninghouders door middel van het GVA.

Financiële vergoeding en verantwoordelijkheid gemeente

Voor de huisvesting betaalt het COA de gemeente een vergoeding van € 75,- per week per volwassen persoon en € 37,50 per week per minderjarig kind. Maatschappelijke begeleiding is van toepassing vanaf het moment van plaatsing in het GVA. Gemeenten ontvangen via het COA hiervoor eenmalig een bedrag van € 2.370,- per vergunninghouder en kunnen dit inzetten voor ondersteuning bij praktische zaken, integratie en participatie. Zodra de vergunninghouder voor wie de maatschappelijke begeleiding van toepassing is zich vestigt in een gemeente, krijgt deze gemeente van het COA een schriftelijke bevestiging. Het COA zorgt vervolgens voor de financiering. Op het moment dat de GVA overgaat in reguliere huisvesting, wordt dit bedrag dus niet nogmaals verstrekt.

Binnen het GVA ligt de maatschappelijke begeleiding en ondersteuning van de vergunninghouders grotendeels bij de gemeente. Het COA blijft verantwoordelijk voor beantwoording van vragen over het leef- en eetgeld, de moneycard, bijzondere kosten, de basisverzekering tegen ziektekosten en de WA-verzekering.

Huisarts en tandarts

De gemeente regelt voorafgaand aan de GVA plaatsing dat de vergunninghouder terecht kan bij een plaatselijke huisarts en tandarts. Indien een gemeente op zoek is naar een lokale huisarts kan contact opgenomen worden met een van de 23 kringen van de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV).

Bij de LHV-kring is meestal bekend wie affiniteit heeft met de doelgroep en de kring kan dus als intermediair optreden (<https://www.lhv.nl/artikelen/regios-en-kringen>). De gemeente geeft de gegevens van de huisarts en tandarts door aan het COA. Dit is nodig omdat het op dit moment nog niet geregeld is dat het COA voor de vergunninghouder een zorgverzekering afsluit. Tot die tijd valt de vergunninghouder onder de RZA en heeft het COA de naam van huisarts en tandarts nodig om de zorg goed te regelen. Het COA zal in de toekomst voor de vergunninghouder een zorgverzekering afsluiten. Voor publieke gezondheidszorg kan de vergunninghouder bij de plaatselijke GGD terecht. Indien nodig, kan de plaatselijke GGD of jeugdzorginstelling de vergunninghouder oproepen.

WMO en jeugdzorg zijn geen zaken waar COA uitvoering aan kan geven. De vergunninghouder in het GVA mag een WMO aanvraag indienen. De WMO-beoordelaar beoordeelt de aanvraag mede gelet op dat wat de vergunninghouder aan leef- en eetgeld ontvangt.

Onderwijs

De gemeente zorgt voorafgaand aan de GVA plaatsing ervoor dat de leerplichtige kinderen van een vergunninghouder naar school kunnen gaan. Indien het kind moet reizen, kan het kindgebonden budget (waar de vergunninghouder recht op heeft) worden aangewend voor de betaling van deze reiskosten. Voor ondersteuning bij onderwijsvraagstukken kunnen gemeenten en schoolbesturen terecht bij het LOWAN (Landelijke Onderwijs Werkgroep voor Asielzoekers en Nieuwkomers, www.lowan.nl).

De gemeente doet er ook goed aan om de vergunninghouder te adviseren om zo snel mogelijk nadat zij het GVA hebben betrokken, te starten met het inburgeringstraject aangezien de Wet inburgering slechts beperkt de tijd geeft. Vergunninghouders kunnen niet meer deelnemen aan programma's van het COA, zoals de 'voorbereiding op inburgering'.

Lokale afstemming

Gemeenten wordt geadviseerd om tijdig de maatschappelijke begeleiding en afstemming met het COA (het AZC waar de vergunninghouder administratief ingeschreven staat) lokaal te borgen. Concreet gaat het om de informatievoorziening en begeleiding op het gebied van huisvesting, verstrekkingen, zorgverzekering, integratie, werk en studie.

De praktijk laat zien dat deze doelgroep veel vragen en ondersteuning nodig heeft om hun leven in Nederland vorm te geven. Het COA is dan niet meer het eerste aanspreekpunt voor informatie, maar de gemeente.

Daar waar grotere groepen vergunninghouders in één gebouw geplaatst worden kan in overweging genomen worden om extra beheer of begeleiding in te zetten. Denk ook aan de communicatie met omwonenden als het gaat om een groot opgezette GVA voorziening (zie handreiking besluitvorming¹)

Financiële vergoeding en verantwoordelijkheid vergunninghouder

Alle vergunninghouders die verblijven in een GVA voorziening vallen onder de Regeling Verstrekkingen Asielzoekers (Rva 2005), met uitzondering van de artikelen uit de Rva 2005 die in het besluit van 24 december 2015 (Staatscourant nr. 48827) in artikel 4, tweede lid, zijn genoemd. Gedurende de periode dat de vergunninghouder in een tijdelijke woning in de gemeente verblijft, ontvangt deze wekelijks leef- en eetgeld en een mogelijke vergoeding voor buitengewone kosten (zoals reiskosten). Aangezien het GVA fungeert als een voorliggende voorziening op de bijstand, ontvangt de vergunninghouder voor zijn levensonderhoud dus geen bijstand. De vergunninghouder komt wel in aanmerking voor kinderbijslag van de SVB en kindgebonden budget via de Belasting- dienst. Voor huurtoeslag via de Belastingdienst komt de vergunninghouder niet in aanmerking.

Het COA verstrekt de wekelijkse financiële toelage voor voedsel, kleding en persoonlijke uitgaven rechtstreeks aan de vergunninghouder. De hoogte van de wekelijkse toelage waarbij de bewoners volledig zelf het eigen eten verzorgen is als volgt:

- a. bij een één- of tweepersoonshuishouden: volwassene en alleenstaande minderjarige vreemdeling: € 45,36, kind tot 18 jaar: € 34,79;
- b. bij een driepersoonshuishouden: volwassene: € 36,29, kind tot 18 jaar: € 27,83;
- c. bij een huishouden van vier of meer personen: volwassene: € 31,75, kind tot 18 jaar: € 24,35.

De hoogte van het bedrag voor kleding en andere persoonlijke uitgaven is € 12,95 per persoon, per week. Vergunninghouders zijn verplicht bij het COA melding te maken van inkomsten of eigen vermogen die van invloed kunnen zijn op (de hoogte van) deze verstrekking. De Regeling Eigen Bijdrage Asielzoekers 2008 (Reba 2008) is hierbij van toepassing.

Vergunninghouders hebben geen meldplicht meer in het kader van hun asielprocedure als ze gebruikmaken van een GVA voorziening.

Ondersteuning en contact

- 1 Voor inhoudelijke vragen over het Gemeentelijk Versnellingsarrangement kunt u terecht bij de VNG via OTAV (Ondersteuningsteam Asiel en Vergunninghouders): otav@vng.nl of 070-3738393.
- 2 Voor vragen over de regeling vanaf het moment dat er werkelijk een woning is waar vergunninghouders aan gekoppeld moeten worden en verdere afhandeling daarvan, kunt u terecht bij het COA via 0800-0238023 of helpdeskuitvoering@coa.nl.
- 3 Voor het daadwerkelijk melden van aantallen te plaatsen vergunninghouders kunt u zich wenden tot uitstroomondersteuning@coa.nl. Achter deze mailbox zitten de medewerkers die de noodzakelijke administratieve handelingen kunnen verrichten.

---

1 https://vng.nl/files/vng/201604_handreiking_besluitvorming_opvang_asielzoekers_en_huisvesting_statushouders.pdf